

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

Sjunde årg.

N_o 21

Prenumerationspris:

Helt år Emk. 200:-

1/2 " " 100:-

I Sverige:

Helt år . . . Kr. 4:-

1/2 " . . . " 2:-

I Finland:

Helt år Fmk. 30:-

1/2 " " 15:-

Utkommer
alla onsdagar

Utgivare:

Svenska Folkförbundet

Redaktör: N. Bles

Riddaregat. 9, Reval.

Annonspris:

2 mark per mm.

I Sverige:

5 öre per mm.

I Finland:

30 penni per mm.

För annons, som infö-

res 10 eller flere ggr

räknas 20% rabatt.

4 juni
1924

Emigrantens hemlängtan.

Clu E. W. Smith (Suion).

Mitt barndomstern, det lilla röda
huset,
som uti lummig sommargrönska låg,
jag titt och ofta drömmer om. Där
såg
för första gången mina ögon ljuset.

Och där, vid mossig knut, vid sän-
garbruset
från ön, som sköljer fram i våg på
våg,
jag växte upp. Men se, min hela
hög
stod stark till fjärran land,
till lyckoruset.

Och jag flög ut! Det gick ej som
jag tänkte.
Väl fann jag bröd, men det ej
lyckan skänkte.
Hur jag än sökt, jag den ej funnit har.

Ku till mitt fosterland jag längtar
åter,
uti mitt inre barndomsängeln gråter.
Jag lämnar allt! Jag hemåt, hemåt
far!

**Det rikssvenska sångarbesöket
i Reval.**

Stockholms Allmänna Sångförening, vars konsert i Estonias musiksall redan omtalats i förra numert, reste på måndagen den 26 maj med Rügen till Helsingfors, varest den samma dag gav

en konsert. Den 27 och 28 maj konserterade sångföreningen i Abo och Mariehamn.

Överallt har den väldiga manskören skördat beröm. Vad nu besöket i Reval beträffar, så gjorde det ett mycket gott intryck på innevanarna i denna stad. Redan vid sitt första uppträdande i Estonia vann kören så att säga genast publikens hjärta. Stämningen stegrades sedan nummer för nummer. Publiken var entusiastmerad och gav sina känslor tillkänna genom de livligaste applåder. Man kunde se, att såväl de konstnärligt framsagda tonerna som även bifallen kommo och gingo från och till hjärtan.

Kl. 5 e. m. efter konserten i Estonia inbjödos de svenska gästerna av estniska manskören till en festmiddag i Estonias vita sal. Även där utfördes med livliga bifall mottagna sångnummer. Flera tal och mångt „leve“ utbringades för de firade gästerna. Språket gjorde visserligen något hinder, så att alla bordsgrannar icke bra förstodo varandra, men sången talade desto tydligare. Anförandena tolkades till svenska och estniska av lektor H. Pöhl. Med rätta sade le-

daren för estniska manskören Tünpuu, att svenskarna kommit och med sin sång berövat esterernas hjärtan. Sent skall Stockholms Allmänna Sångförenings besök i Reval glömmas!

N. B.

Två sånger.

Hembygden.

Här är den bygden,
som fäderna röjde
redan i urtid, som
hävden ej när.
Här är den marken,
som fäderna plöjde
hundratals gånger i
hundratals år.
Här ha de enats,
här ha de stridit,
här ha de fröjdats,
här ha de lidit
de gamle, som
vila i ro.

Hemtrakten.

1. Du hemmets jord, där jag
som liten lekte, din blotta åsyn
gör min känsla varm. Här var det
modershänder ömt mig smekse
här blev jag lyft uppå min faders
arm.

2. Här är den fläcken, där jag först såg ljuset, och där jag nötte mina barnaskor. Än står det kvar, det gamla kära huset med många minnen ifrån far och mor.

3. Och här bo ännu många barndomsvänner, som kunna minnas väl den tid som flytt, när dem jag råkar, i mitt bröst jag känner, som om det gamla bleve åter nytt,

4. Här har jag gravar för mitt minne kära, på kyrkogården, där jag ofta stått. Här kan jag komma liksom mera nära de trogna vännerna, som hädan gått.

5. Här fick jag se en bok för första gången. Jag gått i skolan här och samlat rön. Här övade jag in den första sången, och här jag lärde mig min första bön.

6. Så mycket gott och skönt jag här mig lärde på skolans bänk och vid föräldrars bord, och därför sätter jag det högsta värde på denna lilla fläcken på vår jord.

Bellmansafton i Reval.

Trots det vackra vädret och de ljusa kvällarna hade S. O. V. riskerat arrangera en Bellmansafton i „Schvarzenhaupt“ på tisdagskvällen. Den kände Bellmansångaren Åke Classon hade välvilligt ställt sig till S. O. V. s förfogande och kvällen blev verkligen mycket lyckad. Sångare och publik stodo i intimaste kontakt med varandra. — De kunskaper man i allmänhet har om Gustav III tid har man inhämtat genom böcker och bilder, men här kände man sig liksom förflyttad tillbaka till det Gustavianiska tidevarvet och fick själv leva med.

De ypperligt framförda sångerna, bellmaniaderna ävensom de upplästa dikterna av Anna Maria Lenngren belönades med de livligaste bifallen.

Ormsö.

Söndagen den 25 maj kl. 5 e. m. hade öns lokalavd. av S. O. V. annonserat enskilt möte till Hullo folkskola. Som talare hade uppgivits konsulent Erik Green och lärarinnan fröken Esther Ljunglöf, båda från Birkas. Väderleken den bästa, men endast ett 20-tal medlemmar hade hörsammat inbjudningen. Konsulent Green hade ei kunnat infinna sig men ändå bestodos åhörarne med tvenne anföranden, det ena av fröken Hollingers härifrån. Talarinnorna behandlade båda två ämnen om hemmet och kvinnan. Utom en uppläsning upptog programmet unison sång samt diskussion om föreningens inre angelägenheter. Ett par sånger, „Du hemmets jord“ samt „Hembygden“, som för första gången föredrogos på S. O. V. möte härstädes, uppskattades mycket. — Trots att S. O. V. möten varit mycket sparsamma och att från en del håll ibland framföres klander över för lite möten, så visar det sig dock, att vårt folk ej känner behov efter den sortens andliga spis. Det var nog med fullt skäl den ena föredragshållarinnan sporde, varför kvinnorna voro borta, då ändå [det] spiciellt kvinnliga skulle behandlas. Och att medlemmar från allra närmaste håll hålla sig borta vid dylika tillfällen är ett dåligt tecken. —

Joel N-n.

Vävkurs på Birkas.

Den förut i Kustbon omnämnda vävkursen på Birkas tog sin början måndagen den 2 juni.

Ännu kunna deltagare antagas. Var och en bör om möjligt vara försedd med en vävstol samt alla nödiga tillbehör till densamma.

Göken.

Gökens, eller kanske rättare sagt, gökhanens kärleksrop, torde väl ej vara obekant för någon person. De, som ha sett en levande gök ute i Guds fria natur, äro

emellertid säkerligen lätt räknade. Denna egendomliga fågel är nämligen en ytterst skygg, flyktig och orolig gynnare.

I tätta, skyddade lundar håller göken mest till. Här hoppa hanarne galande omkring i buskverken, och här flyger honan från den ene hanen till den andra.

Göken är oskicklig i allt utom i flykt. Häri är han en mästare. Han kan tack vare de smala, fina vingarne och sin långa stjärt, som är ett utmärkt styre, klara sig undan den snabbaste falk. På marken är han fullständigt bortkommen och i snären rör han sig mestadels med hjälp av vingarne.

Göken lever i månggifte. Första bästa hona han får syn på är hans fru. Då hanarne börja gala, svarar någon hona med sin egendomliga skrattande lockton. På detta sätt upphetsar hon hanarne allt mer och mer, och till slut kan hon ha ända till tre eller fyra hanar efter sig på en gång, vilka gala till dess de bli alldeles hesa, kräma sig och spanna ut stjärtfjädrarna. Emellertid är honan själv icke minst upphetsad, och den galnaste hanen behagar henne mest.

Göken bygger intet bo, och vårdar sig icke det minsta om sin avkomma. Detta är en egenhet, som göken är absolut ensam om och är en för vetenskapen ännu olöst gåta. Dock anse de flesta, att orsaken bör sökas i gökens flyktighet. Andra åter söka förklara saken så, att då man vet att en gökhona årligen lägger ett mycket stort antal ägg — vanligen över 20 — skulle hon ej förmå att själv utruva dem alla, och därför lägger hon dem i andra fåglars bon, särskilt de små sångarnes.

Då hon skall göra detta, betar hon sig sålunda, att hon först värper ägget utanför boet och sedan i näbbet bär upp det till de utvalda fosterföräldrarnes näste. Detta kan mycket väl gå för sig, då hennes ägg äro opropor-tionerligt små; vanligen överens-

stämma de i storlek med de fåglars ägg, hos vilka hon lägger det. En annan egenhet med äggen är, att de även i teckningen vanligen överensstämma med de fåglars ägg hos vilka hon lägger ägget. Nu är det emellertid så, att en och samma hona lägger lika stora och lika färgade ägg, men sedan fördelar dem i bon där de äro svårast att skilja från forsterföräldrarnas egna. En del påstå, att honan t. o. m. kastar ut ett ägg ur boet i stället för sitt eget, på det att antalet må förbliva detsamma.

Gökens fortplantning är en mycket invecklad fråga, och det skulle vara mycket intressant att få en fullt giltig förklaring därå. Vi få väl se, vad framtidens store vetenskapsmän förmå!

Folke Rösiö (Säningsm.).

Prästervalen i Svenska Mikaelss församlingen i Reval

söndagen d. 1 juni gävo följande resultat:

Reval: 64 „ja“, 2 „nej“, 2 ogiltiga valsedlar;

Rågöarne 103 „ja“, 3 „nej“,

Nargö: 57 „ja“.

Summa 224 „ja“, 5 „nej“, 2 ogiltiga valsedlar.

Av församlingens röstberättigade medlemmar hava 38% deltagit i valen.

En vacker gåva.

Till grundfond för byggande av inhägnad kring svenska församlingens i Reval kyrkogård i Fredberg (Rahumägi) har direktör Leo Rasmussen donerat 15.000 Emk.

Direktör R. som mången gång förut räckt den svenska odlingen härute en hjälpsam hand, har genom denna vackra donation förtjänat församlingens djupkända tack. Kyrkogården behöver in-

hägnas, men i brist på medel har detta ej kunnat ske. Nu är grundstenen lagd. Hjärtligt tack!

Politiskt.

Under den gångna veckan hoppades man kunna finna en lämplig man för den ännu vakanta utrikesministerposten, men detta hopp har icke kunnat uppfyllas och Estland är ännu allt fortfarande utan utrikesminister. — På fredagen uppträdde den nye finansministern O. Strandmann i Riksdagen och redogjorde för sitt finansprogram. Ministern sökte visa de vägar, på vilka han hoppades kunna stabilisera penningkursen och förbättra det svåra ekonomiska läget. Ministern uppfordrar Riksdagen till sparsamhet med statsutgifterna. Något synnerligen nytt utöver vad redan den förra regeringen gjort och börjat med innehöll detta programtal icke.

Reval har besökts av franska krigsfartyg, som efter tre dagars vistelse här, fortsatte till Finland.

500-markssedlar av äldre emission indragas.

Finansministern har den 28 mars 1924 utfärdat bestämmelser om att 500-marksedlar av 1920 och 1921 års emission, serierna I, II, III, A. B. och D. indragas. Sedlarna som till färgen äro grågröna, ha på mitten en enhuvad örn med sköld vid sidan. På skölden finnas 3 lejon. Sedlarna äro undertecknade Joh. Kukk och J. Kivisild. De inlösas endast till den 15 juli. Därefter mottagas de icke längre.

Utlandet.

I vårt grannland Finland har det en längre tid varit regeeringskris. I slutet av förra veckan föreslog Ingman presidenten följande ministerlista: stats- och

Nästa nummer av Kustbon utgives först efter två veckor, onsdagen den 18 juni.

undervisningsminister Lauri Ingman, utrikesminister vice härads- hövding Hjalmar Procopé, finansminister vice härads- hövding Yrjö Pulkkinen, justitieminister lands- hövding A. von Hellens, lantbruksminister magister Ilmari Auer, biträdande lantbruksminister jordbrukare Antti Kukkonen, försvarsminister överbefälhavaren för skyddskårerna, överstelöjant Lauri Malmberg, socialminister magister Niilo Liakka, handels- och industriminister vice härads- hövding Axel Palmgren, kommunikationsminister agronomen Eero Hahl.

Tyska riksregeringen har avgått.

Enligt telegram från Berlin har riksregeringen inlämnat sin demissionsansökan. Rikspresidenten har beviljat demissionen och samtidigt anmodat regeringen att tills vidare sköta de löpande ärendena.

Presidenten väntas nu närmast komma att göra en hänvändelse till de tysknationellas ledare, dr Hergt, att bilda regering, men för så vitt denne icke har någon alldeles särskild överraskning i beredskap, väntas han avböja. Under sådana förhållanden räknar man med att Marx åter får i uppdrag att bilda regering, i vilket fall han tros komma att rikta en förfrågan till socialdemokraterna, huruvida de äro villiga att åtminstone understödja hans eventuella nya regering i de frågor, som äro de viktigaste för den närmaste framtiden, nämligen expertförslagen.

Kabinettet Poincarés sista sammanträde.

Kabinettet Poincaré har sammanträtt för sista gången i Elyséepalatset under Millerands presidium. Sedan ministerpresidenten lämnat sina kolleger en redogörelse för det utrikespolitiska läget beslöt ministerrådet genomförande av besparingsåtgärder till ett belopp av 440 milj. francs inom nästan samtliga förvaltningsgrenar. Dessa besparingsåtgärder torde icke erfordra några förvaltningstekniska reformer. De inskränkningar som kräva dylika reformer komma att överlätas till det nya kabinettet.

En förhandsintervju med Herriot.

Herriot har för en journalist från vänsterblockets press uttalat sig angående sina planer såsom ministerpresident. På fråga om Herriot trodde att de senaste händelserna i Tyskland skulle kunna ändra någonting i hans förklaringar rörande skadeståndet svarade Herriot: Jag fasthåller vid dessa förklaringar. Vår politik skall framför allt var demokratisk, och den tyska demokratin vet detta. Nationalisterna på andra sidan Rhen skola ej få något stöd eller anledning att misstänka någon svaghet från vår sida. Jag har redan tidigare många gånger förklarat på vilken internationell

samförståndsväg man bäst skall komma till en lösning i Frankrikes intresse. Mina ansträngningar komma särskilt att gå ut på återställande av fullständigt samförstånd mellan Frankrike och England.

Herriot förklarade vidare att han så fort som möjligt skulle upptaga förhandlingar med engelska regeringen efter sin eventuella utnämning.

Ett och varje.

Historia från Polen.

Det är en polsk tidning, som berättar historien. Man måste väl tro den.

Personer: en skolklass, en lärarinna, en kyrkoherde, en skolinspektör. Förhör i geografi. Inspektören tar hand om frågorna.

Inspektören: — Nå, min gosse, kan du säga mig, varför axeln på den här jordgloben är sned?

— Ja . . . jag vet inte . . . det är inte mitt fel . . . jag vet verkligen inte . . .

Inspektören: något allvarigare: — Nå, du då?

— Det är inte jag heller . . . jordgloben var inte framme under rasten . . .

Inspektören, mycket allvarlig: — Får jag be fröken förklara saken!

Fröken, med tillkämpat lugn: — Herr inspektör, det är inte någon av pojarna som har gjort det, den var sådan när vi köpte den!

Nu inskred kyrkoherden: — Hur ofta har jag inte sagt fröken, att man inte skall köpa begagnade saker, i synnerhet inte hos judar!

Svenska St. Mikaelsskyrkan.

Pingstdagen ottesång kl. 8, predikan på Rågö kl. 11; annandag pingst predikan på Nargö.

Sport.

Lördagen d. 1 juni kl. 7 e. m. ägde på sportplatsen, Toomvaestekooli t. 3, en fotbollstävling rum mellan städerna Narva — Reval. Matchen slutade med Revalensernas seger, resultatet 2:0 Narva manskapet visade stor färdighet.

A. Hahn

Penningkurser.

Revals börs.

Den 2 juni 1924.

1 dollar	382	383
1 pund	1650	1644 1650
1 bilj. Rmk.	87	92
100 Fmk.	948	958
100 sv. kr.	10100	10200
1 guldrub.	190	—

Vävkursen på Birkas har redan börjat, men ännu kunna elever antagas. Se notisen i dagens nummer.

Dr. Lydia Risenkampff-Lindström

läkare för lung- och invärtes sjukdomar.

Mottagning dagligen 12—1, 4—5

Lergatan 16 (Saue-tän. 16).

HAPSAL.